

tíðindablaðið sosialurín

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurín ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Bladfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurín
Prent: P/f Pressan 1981

Um sosialistar av tí nationala slagnum

EITT TAÐ SEINASTA páfundið hjá Dagblaðnum er, at sjálvt Hitler var sosialistur, »men av tí nationala slagnum«. Hetta verður javnan endurtikið og seinast kundu vit lesa henda vísdomin í eini grein tann 5. maí. Endamálið við hesum er sjálvsagt at seta nasismu í samband við sosialismu okk og javnaðarpolitikk, og verður hetta endurtikið nógv ofta, fara ið hvussu er summi at trúgva tí!

MEN TÁ nú DB leggur upp til eina sammeting við tað, sum Hitler stóð fyri, skulu vit so sanniliga ikki seta okkum aftur. Tí hvat var tað fyri ein politikkur, sum hann stóð fyri? Og hvussu kann hesin politikkur samanberast við javnaðarpolitikk?

EITT, sum sera nógv sermerkti Hitler, var hansara hatur júst til »sosialistar« og hann gjørdi ongan mun á kommunismum og javnaðarmonnum, sum vóru millum hansara høvudsfiggindar, og sum mangir endaðu í fongsl og týningarlegu, tá hann fekk makt sum hann hevði átt. Sum kunnugt vóru jødar eisini hansara høvudsýndabukkar og hesir saman við sosialistum fingur skyldina fyri allar heimsins ólukkur.

EIN FYLGJA av hesum var ein sjúklig vanvirðing av øllum teimum, sum vóru minni verd. Og meðan jødar vóru háðaðir fyri teirra nös í Týsklandi, verða »sosialistar« aðra staðni háðaðir fyri at vera »trivalig« (Føroyska útgávan av Mínun Bardaga, útgivin 1984, síða 32 saman við øðrum dómum um háðan vegna útsjónd).

Vit kundu nevnt ein hóp av dómum um politikkin hjá Hitler, men pláss er ikki fyri hesum. Bert skal trívast í rúgvuna:

HITLER hataði og vanvirði rithøvundar, sum høvdu eina aðra hugsan um politisk mál enn ta einastu røttu.

RASULÓGIRNAR í Suðurafrika eru í sínum uppruna beinleiðis avskrift av jødalógnum hjá nasist-

unum, sum gjørdur jødar fullkomiliga rættarleysar, og so kunnu vit sjálvi leggja tvey og tvey saman.

Hitler var ringur samgongumaður. Hann kundi gera avtalur um hvat tað skuldi vera, men hann helt ikki hesar avtalur longri enn tað passaði honum.

MILLUM TEIR HÆTTIR, sum Hitler nýtti fyri at fáa teir í ringt orð, so teir fullu í ónaði, var millum annað at nýta fólksk prógv móti teimum!

HATRÍÐ til Sovjetsamveldið var ómetaligt. Tað er so sínar sakir. Men tey, sum høvdu aðra hugsan enn hann og hansara flokkur, vóru lögð undir at renna ørindi fyri KGB, og tað var ein slík ákæra, at hon saktans kundi koma at kosta lívið.

NASISTARNIR toldu ikki, at onnur høvdu eina aðra hugsan, og tí fingur teir eisini einsrættað týsku pressuna, so skjótt teir kundu. Teir royndu eisini at ávirka donsku pressuna við at seta lýsingarbanir fyri donsk bløð, sum ikki vóru týskarum nógv vinarliga sinnað. Í dag eru tað teir sum mæla vinnulívum til ikki at lýsa í bløðum, sum ikki renna nógv á leistum fyri vinnulívum.

TAÐ VAR ANNARS einsin máttin, Hitler brúkti fyri at fáa týska vinnulívið í sín part. Tað fekk fullkomiliga friar ræsur og hjálpt afturfyri Hitler tii valdið.

VIT KUNDU NEVNT mong onnur dømi, men pláss er ikki. Vit kunnu bert siga, at vit føla okkum ongan felagsskap her. Men var Hitler sosialistur, so kann tað eisini sigast um viss onnur!

EIN MUNUR ER TÓ. Aftaná at hava stríðst fyri tí í 14 ár, fekk Hitler valdið, og heimurin fekk at siggja, hvussu hansara politikkur royndist. Eisini er ein annar munur. Frá tí, at Hitler í 1920 vann sær valdið í nasistaflokkinum við at hóttá við at leggja frá sær, um nakar mukkaði ímóti honum, og til 1939 fekk Hitler ongantið nakra móttøðu, hvørki í flokkinum ella aðrastaðni. Og tá hann fekk móttøðu í 1939 kundi tað eins væl verið ov seint.

MEN VIT í javnaðarflokkinum hava eina greiða stöðu. Vit vilja ikki víta av nøkrum, sum bert luktar av »sosialismu av tí nationala slagnum« og vit vilja framvegis gera okkara ítarsta fyri, at hon heldur ikki skal sleppa fram at her í landinum.

Til blaðmannin hd.

Brúkarafelagið sendi, sum tíðindabráv, fjølmið-unum skriv, sum felagið hevði sent Føroya Landsstýri og Heilsufroðiliga Starvsstovuni, har biðið verður um at fáa vissu fyri at tær matvørur, ið koma higar ikki eru radioaktivt dálkaðar. Vit meta ikki, at tað er nógv mikið við tí heilsuváttan, ið fylgir við voruni frá framleiðaralandinum, tað skal eisini vera eftirlit her. Tað er vert at leggja til merkis, at eingin lýsing hevur verið um at tað er bannað at flyta inn vørur úr radioaktivt dálkaðum okjum, meðan útvarpið dagliga sigur frá, hvat onnur lond gera.

Blámaðurin sigur, at matvørlugin er ikki lýst og sostatt hevur HS einki við málið at gera. Matvørlugin varð lýst í fjør. Eftir lógini er tað Heilsufroðiliga Starvsstovan, ið kemur at hava alt kann-ingararbeiðið um hendi og tí hildu vit tað vera beint eisini at senda bræv okkara hagar. Nakað annað er at HS neyvan fær gjørt stórvægis so leingi ongar reglugerðir eru gjørdar. Heilsunevndirnar, tær eru fleiri (ein í hvørji kommunu), hava eftirlitið við at lógir verður hildin (grein 41 og 42 í lógini).

tá blaðmaðurin kemur við rættleiðingum í sjálv-

um tíðindabrávnum, eigur hann at ansa eftir at rættingin er røtt og tað var hon ikki.

Kunnleikastøði hjá nevndini í Brúkarafelagnum til lógir og reglugerðir, ið hava við brúkarar at gera, er hampiliga gott, so betri hevði verið, og eisini meira gagnligt, um blaðmaðurin hevði kannað, hvi einki verður gjørt við málið, sum brævið viðgjørði og hvi tað gongur so strítið við at fáa reglugerðirnar til lógina gjørdar. Vit ivast ikki at tað hann fer at gera sitt besta.

Brúkarafelagið

Landsskúlaráðið setir enn einaferð

føroyskt met í heimfødiskapi og Landsstýrið staðfestir avgerðir tess:

Ja, nú fall so avgerðin í setanini av námsfulltrúa og tað sum Óli Breckmann vónaði er hent, meðan skilafólk sum mettu at hetta landsstýrið hevði skil og vit, tey vóru so dyggiliga gjørd fyri skommum.

Svarta samgongan í landsskúlaráðnum sigraði og landsstýrið valdi at finna minst møguliga felagsnevnanar.

Tann, sum hevði minst útbúgving og royndir, varð settur.

Hvar er hugflogið, hvar er ein føroyskur skúlapolitikkur? Hetta man fara at spyrjast langt fram í tíðina og koma aftur um brekku hjá javnaðar- og tjóðveldisflokkunum.

Onki ilt at siga um setta námsfulltrúan, hann er allarhelst eitt hampafólk, ið dugir at umsita tað ið er. Men júst umsita. Hvar er hugflogið, skúlapolitiska hugsjónin, nýhugsanin? Ja, hon sær so hvørki út til at vera til hjá landsskúlaráðnum ella landsstýrinum.

Hvar er tað hugflog, ið skal til fyri at skapa ein føroyskan skúla við tí føroyska veruleikanum sum grundarlagi, heldur enn avskrift av donskum skúlalógum og reglugerðum sum higartil?

Logið at landsstýrið ikki heldur søkt eftir skrivstovufólki, ið dugdi at vanda sær um málið, tá ið donsku lóginar skuldu týðast. Námsfulltrúa sær ikki út til at vera brúk fyri, lýsingin sær út til at hava verið ein tåta, tá ið veruliga arbeiðið í lands-

skúlafyrisingini ikki sær út til at vera at menna ein føroyskan skúla.

Tjóðveldisflokkurin stendur nú nektadur, alt málageipið um ein føroyskan skúla við føroyskum fyrirtreym, var bert orðaskvaldur. Tá ið saman um kom, so var tað vinar- og kenningarpolitikkur, ið ráddi. Veruliga endamálið við øllum hesum geipi hevur bert verið at tryggjað sær og sini, sektin á dygd og hugflog, sektin á um vit bert fáa ein skúla, ið er ein vánalig eftirapan av tí danska.

Tjóðveldisflokkurin hevur nú avdúkað muru sína, kanska hevur hann einaferð í tíðini havt hugsjónir, men nú er hann bert mannaður av politiskum opportunistum, hvørs politisku hugsjónir bert eru at alboa seg fram, sektin á hvussu ið land okkara gerst eitt livligt stað fyri okkum øll, eitt livligt, skilagott, sjálvstøðugt demokrati við einum góðum skúlasapi, eitt stað har vit øll eiga heimarætt. Harrin hann seg forbarmi fyri at taka loysing við hasum fólki á odda. Tá er best at fara at biðja um friðskjól í næstu grannalondum okkara, har politiaikrarnir enn hava ein feril av morali.

Dyntilin í hesum er javnaðarflokkurin, hann leikar bert við og letur seg brúka í leiknum hjá hesum fólki, tá ið tey spæla, at vit hava ein føroyskan skúla.

Javnaðarflokkurin tykist at hava gloymt, at

fremsta stevnumið hjá uppruna socialdemokratunum var, umframt at tryggja verkafólki mann-sæmilig livivilkur og ræði á framleiðslutólunum, so var eisini týðningarmikið at tryggja andaligu menning fólksins, harundir skúlan, so at afturhaldið ikki sat við hesum málum av avgerandi týðningi fyri sosialum framburði.

Góðu javnaðarmenn í Landsstýrinum, tað er ikki nokk at umsita tosk og kvotur, tey sum skulu veita toskin skulu eisini hava ein dygdargóðan dandaligan og mentunarlígan førning, ið kann tryggja teimum eitt sæmilit liv. Her hevur Javnaðarflokkurin sviðið so dyggiliga, ongantið hevur hann áttikið sær at stíla fyri mentanar- og skúlapolitikki okkara, tað letur hann afturhaldið um, hetta man fara at sviða onkran dagin, tað er ikki nokk bert at umsita framleiðslutól okkara. Fólksins andaliga menning hevur ein stóran týðning.

Men samanumtikið ber til at læra av hesum:

far ikki út um landoddar-nar sök tær sum minst av útbúgving ger ikki vart við teg sig ikki tina hugsan hav onga meining tak ikki lut í tí demokratiska orðaskiftinum ver so anonymur og onkisigandi sum gjørligt Serstakliga myndað á skúlafólki: hav sum minst-an áhuga í skúlamálum